ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně **Ing. R. Š.**, zastoupené Mgr. Davidem Hejzlarem, advokátem se sídlem Liberec, 1. máje 97/25, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 1/376, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky Liberec ze dne 23. 4. 2020, č. j. 58 Ad 4/2019 – 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky Liberec se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2019, č. j. MPSV-2019/5594-917, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Liberci ze dne 12. 11. 2018, č. j. 101975/2018/LIB. Prvostupňovým rozhodnutím žalobkyni nebyla přiznána dávka doplatku na bydlení podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, o kterou žalobkyně požádala dne 15. 10. 2012. Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[2] V odůvodnění rozsudku krajský soud nejprve zrekapituloval předcházející průběh správního řízení i dosud vydaná rozhodnutí soudů v této věci. Upozornil zejména, že jeho předcházející rozsudek, kterým zamítl žalobu proti předcházejícímu rozhodnutí žalovaného, byl rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2018, č. j. 6 Ads 79/2018-34, zrušen, spolu s rozhodnutím žalovaného, kterému byla věc vrácena k dalšímu řízení. Krajský soud citoval pasáže odůvodnění rozsudku kasačního soudu, ve kterých se Nejvyšší správní soud vyjádřil ke spornému způsobu započtení (žalobkyni vyúčtovaného) nedoplatku za elektřinu do odůvodněných nákladů na bydlení pro účely posouzení žádosti o dávku doplatku na bydlení. Nejvyšší správní soud sice nevyloučil možnost započtení tohoto nedoplatku způsobem provedeným správními orgány v předchozím řízení, vytkl jim však absenci podrobnějšího zhodnocení výhodnosti takového postupu pro stěžovatelku, ve smyslu jeho srovnání s druhým v úvahu připadajícím způsobem započtu. Pro další průběh správního řízení žalovaného zavázal, aby se k této otázce přezkoumatelným způsobem vyjádřil.

[3] Krajský soud stručně shrnul závěry, ke kterým žalovaný v této otázce v nově vydaném rozhodnutí dospěl, přičemž konstatoval, že žalovaný požadavkům na srozumitelnost provedených úvah v intencích závazného právního názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem dostál. Zdůraznil přitom, že ani Nejvyšší správní soud neuvažoval o možnosti, že by snad měly být žalobkyni uhrazeny ty části nedoplatku za elektřinu, které připadaly na měsíce, v nichž žalobkyně doplatek na bydlení nepobírala.

[4] Ve zbývající části odůvodnění krajský soud uvedl, že považuje za nadbytečné vyjadřovat se k otázce, zda by žalobkyni byla poskytnuta mimořádná okamžitá pomoc na úhradu jednorázového výdaje, protože takovou žádost žalobkyně nepodala. Rovněž žalobkyni vyložil, že dávka doplatek na bydlení není určena k úhradě veškerých nákladů skutečně vynaložených na bydlení; kompenzaci nákladů na bydlení osobám sociálně potřebným zajišťuje především dávka příspěvek na bydlení, poskytovaná ze systému státní sociální podpory podle § 24 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, kterou ostatně žalobkyně pobírala.

[5] Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností. Především namítá, že krajský soud (stejně jako správní orgány) nerespektoval právní názor vyslovený ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 79/2018-34. Upozorňuje, že Nejvyšší správní soud připustil dva způsoby, jak naložit s vyúčtováním nedoplatku za energie pro potřeby posouzení žádosti o doplatek na bydlení, a to (1) rozpočítání tohoto nedoplatku na předchozí měsíce a (2) započtení nedoplatku až do výše stanoveného limitu do měsíce, kdy byla žádost o dávku podána. Pro další průběh řízení pak uložil zvolit z těchto způsobů započtení ten, který bude pro stěžovatelku výhodnější. Podle stěžovatelky však „[s]*právní orgány* […] *zvolily takový způsob, ani první, ani druhý, jímž dospěly ke zjištění započitatelné částky 1.141,20 Kč, tudíž částky nižší, jakožto argumentaci, že druhý způsob je pro žalobkyni výhodnější. Žalobkyně považuje takovýto způsob výpočtu, výpočet započitatelné částky 1.141,20 Kč za absurdní, Nejvyšším správním soudem nezamýšlený*“.

[6] Dále stěžovatelka uvedla, že se krajský soud nevypořádal s řádně uplatněným žalobním bodem a „*přitakal stále dokola tvrzenému právnímu názoru správních orgánů o tom, že pro žadatelku zvolily nejvýhodnější variantu, aniž by se zabýval argumentací žalobkyně*

v žalobě rozvedenou“. V žalobě stěžovatelka poukázala na to, že i kdyby v rozhodné době měla reálnou spotřebu dvakrát vyšší, než ve skutečnosti, stále by její měsíční náklady na elektřinu nedosáhly stanoveného horního limitu na spotřebu elektřiny. Rozebrala dále, v jaké výši platila v období od 20. 12. 2011 do 1. 1. 2012 zálohy na elektřinu a jaké byly její skutečné náklady na elektřinu; upozornila rovněž, že elektřinu využívala k vytápění bytu, přičemž *„právě v období od 20. 12. 2011 do 30. 4. 2012, kdy dávku pobírala, připadla na každý měsíc mnohem větší spotřeba elektrické energie, než na každý měsíc v období od 1. 5. 2012 do 1. 10. 2012*“.

[7] Konečně stěžovatelka uvedla, že je „*scestná úvaha správních orgánů spočívající v tom, že by snad*

mělo dojít k prolomení předcházejících pravomocných rozhodnutí. Žalobkyně se dlouhodobě, ve snaze dosáhnout vydání spravedlivého rozhodnutí, dožaduje toho, aby pro výpočet dávky za měsíc říjen 2012 byly použity údaje z předcházejících období včetně limitů na spotřebu elektrické energie na předcházející období. Jedině tak lze dospět k vydání spravedlivého rozhodnutí. Použití takových údajů, jednou již ověřených, jako podklad pro výpočet dávky v měsíci, který následuje po vyúčtování spotřeby elektrické energie, nelze považovat za prolomení právní moci předcházejících rozhodnutí (použití takových údajů nedopadá na právní moc dříve vydaných rozhodnutí)“.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti stručně shrnul zvolený způsob započtení vyúčtovaného nedoplatku za elektřinu při posuzování žádosti stěžovatelky o dávku doplatek na bydlení a důvod, pro který považuje zvolený způsob pro stěžovatelku za výhodnější. Uvedl dále, že stěžovatelka v období, za něž obdržela vyúčtování, neuhradila dvě měsíční zálohy za elektřinu; domáhá se tak započítání nedoplatku, který byl způsoben převážně z důvodu neuhrazení záloh energií spojených s bydlením, na které stěžovatelka uplatňovala nárok na doplatek za bydlení. Podle názoru stěžovatele v odůvodnění svého rozhodnutí plně vyhověl požadavku Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelné vyložení úvah, na nichž vystavěl své rozhodnutí. Má tedy za to, že krajský soud postupoval správně, pokud žalobu proti jeho rozhodnutí zamítl. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Stěžovatelka především namítá, že krajský soud nerespektoval závazný právní názor vyslovený ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2018, č. j. 6 Ads 79/2018-34, a namísto posouzení přezkoumatelnosti úvahy žalovaného o tom, který ze způsobu zohlednění vyúčtovaného nedoplatku za elektřinu by byl pro výpočet doplatku na bydlení pro stěžovatelku výhodnější, vykročil jiným směrem. Tak tomu ovšem není. Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku nejprve přiléhavě citoval odst. [11] až [13] odůvodnění zrušujícího rozsudku kasačního soudu, představující *ratio decidendi* jeho argumentace k předmětné otázce. V něm kasační soud uvedl, že pro potřebu

posouzení žádosti o přiznání doplatku na bydlení je možné zohlednit vyúčtovaný nedoplatek za elektřinu v zásadě dvojím způsobem. Prvním je rozpočítání nedoplatku za elektřinu na předchozí měsíce, v nichž žadatel pobíral doplatek za bydlení. Ten je zásadně výhodnější pro žadatele, kteří již dříve doplatek za bydlení pobírali, neboť vyúčtovaný nedoplatek za elektřinu lze do těchto měsíců „rozpustit", čímž se zvyšuje pravděpodobnost, že bude uhrazen v plné výši, neboť je méně pravděpodobné, že by došlo k dosažení stanoveného měsíčního finančního limitu nezbytné spotřeby elektřiny. Druhý způsob spočívá v započtení celého nedoplatku elektřiny v měsíci, kdy vznikl, a to až do dosažení zmiňovaného limitu. Tento způsob je podle citovaného rozsudku obvykle výhodnější pro žadatele, kteří žádají o doplatek na bydlení poprvé, neboť zohledněním celého nedoplatku se zvyšuje pravděpodobnost, že doplatek na bydlení bude v daném měsíci přiznán v co největším rozsahu, omezeném pouze stanoveným finančním limitem. Nejvyšší správní soud dále upozornil, že situace stěžovatelky byla specifická v tom, že v době před podáním žádosti o přiznání doplatku na bydlení měla v čerpání této dávky několikaměsíční přetržku. Správním orgánům sice principiálně nic nebránilo postupovat při posouzení žádosti stěžovatelky posledně uvedeným způsobem, ve svých rozhodnutích ovšem dostatečně nevysvětlily, proč by měl být tento způsob pro stěžovatelku příznivější. Předchozí rozhodnutí žalovaného proto bylo zatíženo nepřezkoumatelností, pro kterou je měl krajský soud zrušit. Jelikož tak neučinil, zrušil kasační soud předcházející rozsudek krajského soudu i žalovaného, přičemž žalovanému uložil, aby v novém rozhodnutí tuto absentující úvahu přezkoumatelným způsobem provedl a na jejím základě poté znovu rozhodl.

[12] Krajský soud následně v odst. [14] a [15] odůvodnění svého rozsudku uvedl, že (i) kasační soud nevyloučil možnost postupovat v případě stěžovatelky cestou jednorázového započtení nedoplatku za elektřinu do měsíce, v němž podala žádost, (ii) v případě použití prvního postupu neuvažoval o možnosti „rozpuštění" tohoto nedoplatku i do měsíců, kdy stěžovatelka doplatek na bydlení nepobírala, přičemž (iii) žalovaný v novém rozhodnutí doložil příslušnými výpočty, že při porovnání započitatelné částky tohoto nedoplatku do odůvodněných nákladů na bydlení by záloha na elektřinu byla žalovaným v prvním případě navýšena o 1 141,20 Kč, zatímco v druhém případě o 1 186, 81 Kč. Krajský soud proto uzavřel, že žalovaný srozumitelně vyložil, proč považuje druhý ze způsobu zohlednění nedoplatku za elektřinu pro stěžovatelku za výhodnější (započitatelná částka 1 186,81 Kč je vyšší, než 1 141,20 Kč při prvním způsobu), i jakým způsobem k vypočteným částkám dospěl. Tím dostál požadavkům závazného právního názoru vysloveného ve zrušujícím rozsudku kasačním soudem.

[13] Nejvyšší správní soud nemá proti tomuto závěru krajského soudu výhrady. Tvrzení stěžovatelky, že *krajský soud* nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu, je liché již jen proto, že tento právní názor byl adresován *žalovanému* a úkolem krajského soudu bylo jen posoudit, zda žalovaný požadavky kasačního soudu splnil. To krajský soud provedl a Nejvyšší správní soud se s jeho hodnocením odůvodnění rozhodnutí žalovaného zcela ztotožňuje.

[14] Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud nad rámec nutné argumentace dodává, že obě částky, ke kterým žalovaný dospěl při výpočtu započitatelné části nedoplatku za elektřinu do odůvodněných nákladů na bydlení stěžovatelky, považuje za zcela správné. V prvním případě byla částka nedoplatku elektřiny 2 853 Kč dělena počtem měsíců, za

které bylo vyúčtování vystaveno (10) a vypočtená částka byla vynásobena počtem měsíců, ve kterých stěžovatelka ve zúčtovacím období pobírala dávku doplatku na bydlení (4). Ve druhém případě byla od stanoveného měsíčního finančního limitu nezbytné spotřeby elektřiny (2 696,81 Kč) odečtena částka záloh za elektřinu, které stěžovatelka v měsíci, ve kterém podala žádost o dávku doplatku na bydlení (říjen 2012), hradila (1 510 Kč), přičemž vzniklý rozdíl byl stěžovatelce plně započten (tj. „dorovnán" do finančního limitu). Takto vypočtená započitatelná částka vyúčtovaného nedoplatku elektřiny se započítává do prokazatelné spotřeby energií, která je součástí položky odůvodněných nákladů na bydlení. Jestliže se podle vzorce pro výpočet doplatku na bydlení (viz str. 3 rozhodnutí žalovaného) s výjimkou částky živobytí osoby všechny ostatní částky odečítají od vypočtené hodnoty odůvodněných nákladů na bydlení, je evidentní, že čím vyšší je částka odůvodněných nákladů na bydlení, tím vyšší je částka doplatku na bydlení. Vzhledem k tomu, že správní orgány započetly do prokazatelné spotřeby energií (a tím i do položky odůvodněných nákladů na bydlení) stěžovatelce vyšší částku započitatelné části nedoplatku elektřiny, je výsledek početní operace pro stěžovatelku výhodnější. Pokud by správní orgány postupovaly opačným způsobem (tj. cestou „rozpuštění" nedoplatku do jednotlivých měsíců), konečný výsledek výpočtu doplatku na bydlení by dosáhl ještě vyšší záporné částky, tedy opět by nevedl k přiznání této dávky.

[15] Pokud jde o tvrzení stěžovatelky, že se krajský soud nevypořádal s její žalobní námitkou, zde je nutné nejprve upozornit, že jde o námitku značně nekonkrétní. Pouze z kontextu celé argumentace kasační stížnosti lze usuzovat, že podle stěžovatelky krajský soud nikterak nezohlednil fakt, že v době od 20. 12 2011 do 30. 4. 2012 (kdy stěžovatelka pobírala dávku doplatek na bydlení) byla její spotřeba elektřiny s ohledem na klimatické podmínky logicky vyšší, než ve zbývajících měsících období, za které jí bylo vystaveno vyúčtování spotřebované elektřiny, tj. nedoplatek za elektřinu (str. 3 kasační stížnosti, odst. 3). Zde ovšem nelze přehlédnout, že takto formulovaná námitka v žalobě uplatněna nebyla a krajský soud se k této otázce proto objektivně vyjádřit nemohl. Jelikož se tedy jedná o námitku, která nebyla řádně a včas uplatněna v řízení před krajským soudem, ač v tom stěžovatelce nic nebránilo, jde o nepřípustnou kasační námitku ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 *in fine* s. ř. s. Nejvyšší správní soud se jí proto nezabýval.

[16] Nejvyšší správní soud se konečně nemohl věcně zabývat ani argumentací stěžovatelky rekapitulovanou v bodě [7] výše, a to pro její nesrozumitelnost. Stěžovatelka zde nezformulovala ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s. srozumitelně důvody, pro které napadá závěry krajského soudu, ani o jaké, jím vyslovené závěry, by se mělo jednat. Z povahy věci tedy nejde o kasační námitku a kasační soud jí proto nemohl věcně vypořádat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.)

[17] S ohledem na skutečnosti výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost (v části, kde bylo možné ji věcně projednat) není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. dubna 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu